

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

In Festo S. Magdalenæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO S. MARIÆ
MAGDALENÆ.

CONCIO PRIMA.

Mulier in Civitate peccatrix. Luc. e cap. 7.

Textus.

Mulier lasciva, maximum est Orbis, ac
Urbis malum. Thema.

Abulosa antiquitas tradit ipsum fortissimum Mar-
tem, Veneris amplexus, reti & quidem ferreo à
Vulcano fabricatum, luxisse. En, & Mavors in Ve-
neris domo invenit, quibus caperetur, ferreos la-
queos, nodosa retia, difficillima vincula: unde lasci-
væ foeminae cor, reti comparat S. Gregorius Thaumaturgus:
Cor ipsius quasi sagena pratererentes concludit. Academicus
subscribit Lemma: *Prædantur errantes. Ut auceps rudibus avi-
bus juxta sata, aut fluvios obtendit retia, illeque brevi volu-
ptate illecta ingemunt inextricabilibus vinculis irretita, sic ca-
ptiosas rivalis, aut hostis tendiculas patitur, qui meretricis do-
mum ingreditur, sæpe ipsa adversariorum causam agit, insidias
sæpe disponit, & mortem voluptatis mercedem infert.* Sic ele-
ganter perorat doctissimus Naxera Comment. in Judices cap. 16.
§. 38. Huc faciunt verba Ecclesi. cap. 7. *Inveni amariorem morte
mulierem, quæ laqueus venatorum est, & sagena cor ejus, vin-
cula sunt manus illius.* Et Prov. 2. habet: *Inclinata est enim
ad mortem domus ejus, & ad inferos semita ipsius, qui ingredi-
untur ad eas, non revertentur.* Unde Proverbiorum 22. hor-
tatur Salomon: *Ne intenderis fallacia mulieris, favus enim di-
stillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur ejus: novissima*

Exordium.

Textus Sacre
Scripturae.

(N) 2

autem

autem illius amara, ut absinthium, & lingua ejus acuta, quasi gladius biceps, pedes ejus descendunt in mortem, & ad inferos gressus ejus penetrant. Audiamus S. Chrysofostomum Serm. de decollat. S. Joannis, malitiam lascivæ foeminae describentem: O malum summum, & acutissimum Diaboli telum mulier, o malum omni malo pejus mulier, hæc est naufragium super terram, fons nequitia, animarum exitium, sceptrum inferni, juvenum perditio, Diaboli consolatio, canis succensus, vestita vipera, exornata mors, officina Damonum, immanis bellua, quotidiana calamitas, dolor insatiabilis, triumphus tenebrarum. Dicitur est Simonidis Philosophi: Hæc est inconstantia theatrum, fragilitatis speculum, vanitatis symbolum, mater astutia, magistra malitia, ministra fraudum, inventrix deceptionum, amica simulationum, flumen, in quo mordens aspis nidulatur, cinis, in quo ignis celatur, herba, sub qua serpens occultatur. Dolosæ Sirenes lascivas feminas Petrus Damianus vocat: quippe que generosam mentem, à capto virtutum tramite, avertunt, & improvidam in perennis exitu Charibdim precipitant. Opusc. 18. disc. 1. c. 7. Verba Damiani sic sonant: Vos Sirena, atque Charibides, qua dum suavem deceptionis editis cantum, inevitabile struitis, salo vorante naufragium. Phanteras dixeris lascivum mulierum genus: docet Joannes Saresburiensis lib. curial. Nug. resburiensis. Propinant dulcia, & lethale virus admiscunt; Academicus subscribit Symbolum: Alliciunt, ut opprimant. Experto credit, coram Deo non mentior, cedros Libani, Duces gregum, sub hac peste concidisse reperi, scribit S. Augustinus apud Lohnerum in Bibli. Verbo Mulier. Post confessionem, victoriarumque calcata certamina, post magnalia, & signa mirabilia, noscuntur in his omnibus naufragasse, cum volunt in navi fragili navigare. S. Cyprianus. Quantos leones domuit una infirmitas delicata. De carbonibus scintilla disfliunt, de ferro rubigo nutritur, de vestimentis tinea, de muliere peccati aculeus, sibilus conscientia, fomes pestilentia.

Pares.

S. Chrysofostomus.

Petrus Damianus.

Joannes Saresburiensis.

S. Augustinus.

S. Cyprianus.

silentia; docet S. Cyprianus de signis Cleric. Ante ignem consistens, etsi ferreus sis, aliquando dissolveris, proximus peri. S. Isidorus. *culo diu tutus non erit, inquit S. Isidorus lib. 2. solit. Servit ut ignis, rapit ut Leo, tumet ut coluber, insidiatur ut latro, cæno volutatur ut aper, sat nunquam dicit ut infernus, de fœmina lasciva asserit S. Laurentius Justinianus de intern. conflictu cap. 3. Invocatâ S. Spiritûs gratiâ desuper Conceptus dictabo.*

CONCEPTUS I.

Apologus est Diabolum septem procreâsse filias; nempe superbiam, usuram, hypocrisin, simoniam, rapinam, gulam, luxuriam; his filiabus singulis, singulos dedit sponfos: genuit Diabolus superbiam, & dedit eam Mulieribus, genuit usuram, & dedit illam Mercatoribus, genuit hypocrisin, & dedit illam Religiosis, genuit simoniam, & dedit illam Sacerdotibus, genuit rapinam, & dedit eam Militibus, genuit gulam, & dedit eam Divitibus: genuit Luxuriam, & hanc nulli determinatè, & in specie elocavit, sed constituit meretricem, omni statui communem. Vult ingeniosus Apologus insinuare: Diabolum per cætera vitia tantum unum genus hominum decipere; per superbiam mulieres, per usuram mercatores &c. per fœminam lascivam, per mulierem peccatricem verò, decipit Diabolus, omnem statum, omnem hominem in peccata, & scelera ducit, & pertrahit: subscribere videtur hunc Apologum S. Bernardinus tom. 4. serm. 21. de luxur. *Non est aliquod vitium, per quod mundus tantum subjiciatur Diabolo: hoc peccatum latificat infernum, & quasi totum mundum trahit ad supplicium.* Conformiter loquitur S. Isidorus lib. 2. sentent. cap. 39. *Magis per luxuriam humanum genus subditur Diabolo, quam per cætera vitia, cum enim ille variis delectamentis conetur homines pervertere, magis tamen machandè desiderium suggerit, quia utrumque sexum in hoc vitio amplius agrotare intendit.* Verissimè S. Thomas à Villan. Conc. 2. de S. Ildephonso: *Avaros, superbos, invidos, iracundos, plures devotos invenies, & licet peccatores, tamen pii, & qui in Deum &*

(N) 3

Sanctos

Sanctos ejus, piam & devotam habeant affectionem, libidinosum utique absorptus est in libidinem, neque Deum, neque Sanctos reveretur, & diligit, nulla in eo devotionis scintilla, nullum spiritualis amoris vestigium. Optimè S. Augustinus: Experto crede, coram Deo non mentior: Cedros Libani sub hâc peste concidisse. Mulier lasciva compendium est omnis malitiæ; ultrò hoc fatetur mulier Samaritana.

CONCEPTUS II.

Narrat Joannes cap. 4. Salvatorem nostrum fessum, & languidum, sedisse ac quievisse ad quendam fontem penes Urbem Samaritæ: *Erat ibi fons Jacob, JESUS autem fatigatus ex itinere, sedebat sic super fontem; contigit ergò tunc mulierem quandam pro haurienda aqua ex urbe advenisse ad fontem, cum hâc Christus spirituales discursus in longum protraxit: Omnis qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ viventis in vitam aternam, &c. Ad hunc & plures discursus: Reliquit hydriam suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illis hominibus, venite & videte hominem, qui dixit mihi omnia, quæcunque feci. Notare iibeat verba hujus mulieris: Qui dixit mihi omnia, quæcunque feci: Si citatum caput benè ruminetur, Christus hanc mulierem solùm de incontinentia, de lascivo, & meretricario opere arguit: Benè dixisti non habeo virum, quinque enim viros habuisti, & nunc quem habes, non est tamen vir. Si solùm de lascivia, & incontinentia mulierem arguit, quomodo omnium scelerum se ream fatetur: dixit mihi omnia, quæcunque feci. Non mentitur fœmina, verè confitetur, se omnis mali ream, quia meretrix erat, lasciva & proflituta. Audiat S. Laurentius Justinianus de inter. conflictu c. 3. Carnalis illecebra propagatur in carne, coalescit in tempore, enutritur in vitis, neglecta roboratur, & dum dominatur, interimit, nunquam rationis legibus cedit, nunquam superata quiescit, semper floret, semper viget, serpit continuò ut cancer, sævit ut ignis, rapit ut leo,*

leo, tumet ut coluber, insidiatur ut latro, caeno volutatur ut aper, sat nunquam dicit ut infernus. S. Apostolus ad Galatas c. 5. concludit: *Manifesta sunt autem opera carnis, quae sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitia, contentiones, emulationes, ira, rixa, dissensiones, secta, invidia, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia.* Lasciva ergo mulier est omnium scelerum rea, Dæmonis vicaria.

CONCEPTUS III.

Recens quidam Author narrat ex historia novarum Indiarum haberi, quoddam esse Regnum in Armenia, in quo Regno lasciva mulier, & Diabolus uno eodemque verbo significantur: Mulier significat: *Ita*: & diabolus etiam *Ita* vocatur, quæ causa est, quod mulierem lascivam, & diabolum, eadem nomenclatura significant? An fors lascivis, ac prostitutis fœminis, non simplicem, sed diabolicam inesse nequitiam, & dæmoniacis fraudibus, dolis, deceptionibus abundare judicant? undè fœminam lascivam eodem, quo Dæmonem ipsum, verbo notarunt? sic judicant omninò hi americi populi, in fide vera eo magis desuper confirmandi, cum Eccles. dicat cap. 25. *Commorari leoni, & Draconi placebit, quam habitare cum muliere nequam.* Desuper Auctor imperfecti operis: *Ne putes in Ironia hoc eum dixisse, ex ipsis verbis discite manifestius.* Audiatur S. Chrysostronus hom. 15. in Matthæum: *Ego existimo nullam esse in hoc mundo bestiam comparabilem mulieri mala, mulier enim impudens nemini parcat, non Levitam honorat, non Sacerdotem reveretur, sed omnibus insidiatrix facta, omnes pariter crudeliter occidit.* Pariformiter S. Ephrem. cap. I. de mala muliere: *Nihil Leone terribilius, aut inter reptilia Dracone crudelius visum, sed nihil tamen ad malam mulierem.* Mulierem, inquam, impudicam, lascivam, ac prostitutam. Proverbiorum cap. 7. Sapientissimus signanter exprimit.

CON-

CONCEPTUS IV.

Mulier in ornatu meretricio preparata ad decipiendum animas, garrula & vaga, quietis impatiens, nec valens in domo consistere pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis: nunc juxta angulos insidians: multos enim vulneratos dejecit, & fortissimos quoque interfecti sunt ab eâ, via inferi, domus ejus, penetrantes in interiora mortis. Et iterum cap. 23, inquit Salomon: *Fovea profunda meretrix, & puteus profundus aliena.* Duo hic consideranda veniunt, primò lascivam sceminam Salomon dicit *viam ad inferos*: secundò, inferno comparat: *foveam profundam* nominando: cur rectè lascivam sceminam *Viam* dicit? & non potius iter? secundò, cur inferno ipso comparat? Paulus Jurista, apud Ambrosium Calep. verbo Via: inter Viam, & iter hanc facit distinctionem; Via est lata platea, etiam pro curribus & rhedis patula; Iter contra, est via valdè stricta & angusta, viatori pedestri solùm commoda: Ex hac doctrina patet nunc, cur Salomon sceminam lascivam, non iter, sed viam inferni dicat, ad indicandum: quòd mulier lasciva, Venus prostituta, ut S. Bonaventura in diata salutis loquitur: latissima sit platea, speciosissima, longè latèque patens via ad interitum, & ad ruinam corporis & animæ; per alia vitia, quasi tardè, pedetentim, & in paucitate ad infernum homines vadunt; per sceminas lascivas autem, fragilis mortalis, festinanter, in posta, in copia, curribus & rhedis ad damnationem currit, & properat. Ita ut quidam Theologus audeat dicere: si centum adjudicentur inferno, et his centum, 99. propter lascivas mulieres ad inferos descendunt. Ideò & Salomon lascivam Venerem inferno comparat, *fovea profunda meretrix*, cur inferno? Causam indicat Academicus, qui inferno adscripsit Lemma: *Ingressus, non egressus.* Qui infernum semel ingreditur, egredietur nunquam, redux venisse non legitur; *Ex inferno nulla est redemptio.* Sic ad inextricabilem animæ ruinam inducit meretrix, Audiatur S. Augustinus Serm. 107. de tempore: *Pro inferis ponitur domus meretricis, quia nemo*

nem repellit, omnes intrantes ad se trahit, quia ignem inferni habet domus meretricis. Concludit Conceptum hunc Salomon Prov. cap. 2. *Inclinata est enim ad mortem domus eius, & ad inferos semita ipsius, omnes, qui ingrediuntur ad eam, non revertentur.* Et Oseas cap. 5. *Non dabunt cogitationes suas, ut revertantur ad Deum suum, quia Spiritus fornicationum in medio eorum.*

CONCEPTUS V.

Audire libeat lascivam foeminam loquentem Prov. cap. 7. *Intexus funibus lectulum meum, stravi tapetibus pictis ex Aegypto, aspersi cubile meum myrrha & aloe, & cinnamomo, veni, inebriemur uberibus, & fruamur cupidis amplexibus, donec illucescat dies.* Doctissimus Cardin. Hugo in hunc locum advertit in textu citato, unam solum speciem aromaticam dulcem, nempe cinnamomum, duas vero amaras, myrrham & aloë, à lascivâ foeminâ apponi: ad indicandum: si mulier lasciva carnis voluptate, unam dulcedinem apponit, continuo & duas amaritudines adfert, duplicem, inquam, amaritudinem, immensarum ærumnarum, quæ hujus voluptatis ergo, in hac vitâ tolerantur, & amaritudinem poenarum, quæ à divinâ Justitiâ illi in inferno reservantur. Audite loquentem Hugonem: *Tres species aromaticas nominat, duas amaras, & unam dulcem, in quo notatur, quod in carnali opere plus est amaritudinis, quam delectationis, una amaritudo pertinet ad præsens seculum, alia ad futurum.*

CONCEPTUS VI.

De muliere lascivâ inquit Isaias cap. 14. *In occursum adventus tui suscitabo tibi gigantes.* Qui sunt illi gigantes? Respondet Naxera Comment. in Judices cap. 16. §. 38. *Hi gigantes sunt maxima corporis & animæ pericula, sunt fortissima, justitiæ, æquita-*

Pars II.

(O)

æquita-

æquitatisque colore minantia vincula, gigantes hi sunt calidissimi auri tui, pecuniæ, & substantiæ tuæ prædones. Testem allego filium prodigum, quantos non prædones & fures expertus est? divitem substantiam omnem perdidit, ad incitas redactus subulcum egit, & cum porcis furfures comedit: *Et postquam omnia consumasset, facta est fames valida in regione illa, & cepit egere, & abiit, & adhesit uni civium regionis illius, & misit illum in villam suam, ut pasceret porcos; & cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant, & nemo illi dabat.* Luca cap. 15. Quis gigas fortis hunc divitem robustum, adeo despoliavit? ad incitas redegit? fama, forma, valetudine privavit? suscitavit hæc, & plura alia, lasciva mulier: *Devoravit substantiam suam cum meretricibus.* Cum his Sironibus ludere, illudi est.

CONCEPTUS VII.

De Filiis Israel narrat liber Exodus cap. 32. postquam miraculosè traducti sunt per undas rubri maris, in deserto Arabiæ sivi mannâ recreantur: *Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.* Sunt, qui asserunt, hunc lusum obscenitatis fuisse cum prostitutis fœminis, ut verbum ludere idem sonet, quod meretricari. Nicolaus de Lyra textum citatum ex Græco, loco *ludere*, legit *illudere*: *Surrexerunt illudere.* Discamus exhinc: lusum cum lascivo sexu, cum fœminis prostitutis, illusionem, infamiam, pudorem, dolum, ac deceptionem, ad quem sequi: testis est fortissimus Sampson; Dalila, lasciva tœmna, ah quàm nequiter sæpius amatori suo Sampsoni illudit! Illudit problema Philisteis indicans Judicum 14. Illudit, Sampsoni crines, in quibus ejus fortitudo latebat, abscindens, sicque viribus una spolians, amatorem suum hostibus tradidit interficiendum. cap. 16. Ergo cum fœminâ lascivâ ludere, est illudi, cum his nefandis lupis lætari, est tristari. Iterum probatur ex superius citato capite 32. Exodi.

CONCEPTUS VIII.

Moyſes & Joſue descendentes de monte cum caſtris appropinquäſſent, de ſtrepitu ac tumultu, qui in caſtris audiebatur, judicant; inquit Moyſes: *Vocem cantantium ego audio*; Joſue aliter judicat: *Ululatus pugna auditur in caſtris*. Sonum caſtrenſem, quem Moyſes cantum dicit, Joſue ululatum eſſe aſſerit: cur hoc? Cantus iſte ac luſus, ut ſuperiori Conceptu inſinuavimus, obſcenus erat, cum ſceminis laſcivis fiebat, talem meretricarium & laſcivum cantum, Joſue ululatum vocat: cum his enim lupis latari, adfert triftari, docente Salomone: *Extrema gaudii luſus occupat*. Concludit Naxera citatus: *Dulcis meretricis concentus, martiales producit audientibus ululatus*.

Hortor ergo unumquemque cum Sapientiffimo Prov. c. 6. *Epilogus.*
Conſerva Fili præcepta Patris tui, & ne dimittas legem Matris tue, ut custodiant te à muliere malâ, & à blandâ linguâ extraneâ, non concupiſcat pulchritudinem ejus cor tuum, ne capiaris nutibus illius. Et Prov. 7. v. 25. *Longè fac ab eâ viam tuam, & ne appropinques foribus domus ejus.*

Amen.

IN FESTO S. MARIE
MAGDALENÆ.

CONCIO SECUNDA.

Textus. *Mulier in Civitate peccatrix. Lucæ cap. 7.*

Thema. In scelerum Primicerios, Authores, & Capita, vel maximè excandescit Divina Justitia.

Exordium. **D**idacus Stella in caput 7. Lucæ verba Evangelistæ: *Ecce mulier in Civitate peccatrix: sic interpretatur: Ad alta & sublimia nos attentos habere conatur Evangelista: nimirum ut diligenter expendamus ingentem Dei liberalitatem, & copiosissimam misericordiam, ex qua tali famose mulieri, crimina sua ingentia condonavit, & indulgit; & quænam illa tam enormia, immania & insignia scelera, quæ maximam in Magdalena habuerunt turpitudinem, & gravitatem? dicit Evangelista: In Civitate peccatrix: In Civitate populosissima Jerosolyma, ubi tot, & tantis, luxuriæ fuit author, & principium, instrumentum, doctrix, & inductrix, maximam in Magdalena habuerunt turpitudinem, & criminis gravitatem; generaliter quidem DEUS odit & punit peccatum, in triplo vero averfatur peccati, ac sceleris authorem, inventorem, ducem, ac magistrum, omniumque primò tales quam severissimè punit, ac castigat. Audiamus textus: *Visitas peccata Patrum in tertiam & quartam generationem.* Scriptum est Numer. cap. 14. *Va Genti peccatrici, populo gravi iniquitate, semini nequam, filii sceleratis, dereliquerunt Dominum, blasphemarunt Sanctum Israel, abalienati sunt retrorsum. Super quo percutiam vos ultra.* addu.*

Textus Sacre Scripturae.

addentes pravaricationem: Omne caput languidum, & omne cor
 merens. Terra vestra deserta, Civitates vestrae succensae igni:
 Regionem vestram coram vobis alieni devorant. Isaia cap. 1.
 Va qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tene-
 bras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, &
 dulce in amarum. Va qui potentes estis ad bibendum vinum,
 & viri fortes ad miscendam ebrietatem. Qui justificastis im-
 pium pro muneribus, & justitiam justis aufertis ab eo. Propter
 hoc sicut devorat stipulam ligna ignis, & calor flammae exurit,
 sic radix eorum sicut favilla erit, & germen eorum ut pulvis
 ascendet. Isaia cap. 5. Docuerunt enim linguam suam loqui
 mendacium, ut iniquè agerent laboraverunt &c. Nunquid su-
 per his non visitabo, dicit Dominus, aut in gente hujusmodi non
 ulciscetur anima mea? Super montes assumam fletum, ac lamen-
 tationem. Jeremia cap. 9. Libeat & SS. Patres percipere: Qui ^{SS. Patres,}
 verbo, aut exemplo suam iniquitatem in alios spargit, messis
 loco, vindictam recipiet, scribit Venerabilis Beda in c. 18. Mat- ^{Beda,}
 thei. Non impunè abiit, qui alicui causa fuit perditionis, in- ^{Tertullianus,}
 quit Tertullianus lib. de cultu scem. Peccata Majorum, Princi-
 pum secularium, & Prælatorum Ecclesie, præcipuè faciunt no- ^{Bellovacensis}
 men Dei blasphemari, docet Bellovacensis. Scire debent Præ-
 lati, quod si perversa unquam perpetrant, tot mortibus digni ^{S. Gregorius}
 sunt, quot ad suos subditos perditionis exempla mittunt. Com-
 minatur Magnus Gregorius 3. part. c. 1. adm. 9. Concludo
 cum S. Chryostomo hom. 25. ad Romanos: Igitur & tu quò- ^{S. Chryst.}
 que si reliquis perditionis causa fueris, graviora patieris, quam
 qui per te subversi sunt, neque enim peccare tantum in se per-
 ditionis habet, quantum, quod reliqui ad peccandum inducun-
 tur. Longè enim acriore animo ferre solet scelerum artifices, ^{Hai,}
 ac magistros. Inquit Hai in cap. 2. Apocalypf. Imploratâ S. Spi-
 ritus gratiâ Conceptus audiamus sequentes.

CONCEPTUS I.

Confirmatio.

Nullus culparum maculis denigratus effugiet poenam, sed sceleris inventor duplicatam meretur multam, quando hic iniquo voluntatis erravit proposito, alii trahuntur exemplo. Et quidem sub quodam excusationis colore delinquit, qui magistrum erroris habet, at qui fabricatus est erroribus occasionem, dum ipsi adscribuntur infelices consequentiæ, & scelera non sine æquitate applicantur rigidæ poenæ. Perorat eleganter de morte suo doctissimus Naxera Comment. in Judices cap. 9. §. 3. Sichei Civitas experta est; Gedeone mortuo filii Israël in Ducem elegerunt Abimelechum, hoc inaudiens Jonathan, in Sichimitas maledicta congesit: *Egrediatur ignis ex eo, & consumat habitatores Sichei.* Quærent Patres: Cur specialiter Jonathan Sichimitis imprecatus sit, eos diris, & flammis devoverit, cum constet omnem populum Israël Abimelech in Ducem assumplisse, ut super se regnet consensisse. *Regnavit Abimelech super Israel, tribus annis.* Abulensis quæst. 5. respondet: Omnino verum esse totum populum errasse, omnem Israël Abimelech in Ducem & Regem assumplisse, sed Sichimitæ omnem reliquum populum seduxerunt, & in suam sententiam pertraxerunt, erroris occasionem præbuerunt, dum Abimelech in Ducem & Principem elegerunt, & ejus votis favorerunt. Ergo præ cæteris incurrerunt maledicta, quia præ reliquis, erroris & seductionis existenterunt causa: Audiatur Abulensis: *Ipsi, (Sichimitæ inquam) fuerunt causa Principatus Abimelech, nam cum nullum adhibere favorem haberet, eum Regem constituerunt, & dederunt eo occasionem ad omnia mala, quæ fecit.* Suscepit postea Populus Abimelechum in Regem, verum hujus imperii infauissima primordia promanarunt a Sichimitis. Ergo quia sceleris probantur authores, cæterorum illis adscribuntur errata, & errorum etiam imponitur poena: *Egrediatur ignis ex eo, & consumat habitatores Sichei.* Ductores, & Doctores ad scelera, graviora patientur tormenta. Patet in Cain fraticida.

(CON.

CONCEPTUS II.

Cain occidit fratrem suum Abel, adest divinus ultor, dupli-
 citer poenâ punit Cain: *Nunc igitur maledictus eris super ter-
 ram, cum operatus fueris eam, non dabit tibi fructus suos, va-
 gus & profugus eris super terram.* Genes. cap. 4. Persona
 Cain abjicitur, nunquam deficiente tumore, continuâ mentis
 anxietate punitur, simul omne opus & labor ejus damnatur,
 sterilis & vanus futurus prædicitur. Lege Divina Levitic. 24.
 homicidium morte puniebatur: *Qui occiderit hominem, morte
 moriatur.* Cain occidit hominem, & longè durius quàm mor-
 te punitur, in corpore, & animâ cruciatur, cur DEUS in Cain
 tam asperè animadvertit? Respondet Basilius Seleuci. Orat. 4.
Viam ad mortem aperuit. Primus humanum sanguinem fu-
 dit, homicidii Doctor fuit, inferre mortem aliis magister evasit.
 Author ergo quia homicidii fuit, Cain non simpliciter morte ca-
 stigatur, durius, imò duplex experitur supplicium, in corpore,
 & animâ, gravissima luit.

CONCEPTUS III.

In omnes hostes Israelis severè animadvertit DEUS, eos
 potestati ac Dominationi Judæorum subjiciens, superstites ta-
 men super terram reliquit, Amalecitas autem hostes Israelis
 præcipit DEUS funditus delere, ne unum de natione hac vult
 Deus residuum; imò & reculas, ac bona eorum ad hilum ut de-
 struantur, incinerentur, mandat: *Vade & percutite Amalec, &
 demolire universa ejus. Non parcas ei, & non concupiscas
 ex rebus ejus aliquid; sed interfice à viro usque ad mulie-
 rem, & parvulum, & lactentem, bovem & ovem, camelum
 & asinum.* Plures fuerunt hostes, qui itineranti populo impe-
 dimento fuerunt, tam severè nullum punit Deus præter Ama-
 lec, quæ causa? Scrutantur Doctores, exillimantque Amaleci-
 tas fuisse primos, qui bellum contra Israël adornaverunt, viam-
 que

que impediverunt, ergo oportuit in eo crimine primos, severiori poenâ mulctari, prorsusque deleri. Sic Abulens. quest. 2. *Aliquis respondebit, quod DEUS iussit hic de Amalecitis, & non de Cananais? quia magis peccaverunt Amaleciti, eò quod ipsi primi pugnaverunt contra Israel, quàm omnes alia Gentes, & in hoc dederunt occasionem cæteris pugnandi contra Israel, unde DEUS nimis comminatur eis, quia ipsi primi pugnaverunt, ut patet Num. 24. scilicet: Principium Gentium Amalec, cuius extrema perdentur, id est, prima de Gentibus, qua pugnavit contra Israel, fuit Amalec, ideò extrema eius perdentur. Remanere vetuit Amalecitarum vestigium, qui primi suo exemplo aliis exhibuerunt scandalum, nam qui in aliquo crimine aucter acrius accendit divinam viam, & graviolem sollicitat illi poenam,*

CONCEPTUS IV.

Plures erant, & socios habuit Saul, pergentes in Jerusalem fervire in Christi cultores; in via in solum Saulum cadit fulmen, sociis illæsis: *Et subito circumfulsit eum lux de celo, & cæcatus in terram audit vocem dicentem sibi: Saule! Saule! quid me persequeris? Viri autem illi, qui comitabantur cum eo, stabant stupefacti.* Cur rectè Saulus fuit, cur non & socii, ejusdem criminis & persecutionis participes? Notate: Saulus Dux & aucter est persecutionis, contentus non erat Saulus in Christianos furere, socios ascivit, & alios stimulavit, ad persequendum Christianos impulit; Ergo dum persecutionis est aucter, præ cæteris dejicitur, castigatur; Est hic Conceptus S. Bernardi in allegoria Tilm. *Persequebatur eum, qui adversus corpus ejus, quod est Ecclesia, odio furebat iniquo. Denique si proprium sanguinem dedit in pretium redemptionis animarum, non tibi videtur eo graviolem sustinere persecutionem, qui suggestionem malevolæ, exemplo pernicioso, avertit ab eo animas, quam à Judæis, qui sanguinem illum fudit,*

CON-

CONCEPTUS V.

Erga fratres suos, Joseph se quàm maximè severum, austerum, ac durum erga Simeonem demonstravit: *Tollens Simeon, & ligans, illis presentibus iussit ministris, ut impleverent eorum saccos tritico.* Genes. 42. Certò, omnes fratres oderunt Joseph, in venditionem ejus consenserunt: *Cogitaverunt eum occidere, & mutuo loquebantur, ecce somniator venit, venite occidamus eum.* Genes. 37. Si omnes fratres sunt in Josephum rei? cur solus Simeon ligatur, incarceratur? præ aliis durius à Joseph habetur? Philo in hunc locum causam allegat, subscribens: *Et fors maxima pars culpa in eo, Simeone inquam, fuerat, quasi auctore conspirationis nefaria, qui cohortem fratrum animaverit, & odium incitaverit.* Delinquent equidem omnes, at Simeon dum urget, dum fovet malum, præ cæteris debuit puniri, & tetro carcere detineri. O quàm vereri debent æterna vincula, qui perpetrands sceleribus auctoritatem suam commodant, qui improbo consilio odia exulcerant, qui in obscena innocentes inducunt, & peccare docent, qui Duces, auctores sunt iniquitatum, præ cæteris graviora sentient supplicia.

CONCEPTUS VI.

David inquit Psalmo 7. *Odisti omnes, qui operantur iniquitatem, perdes omnes, qui loquuntur mendacium.* Scitè, & acutè ait in hæc verba S. Hieronymus: *Rem novam videte, qui malum operatur, odio habetur, qui mendacium loquitur, perit.* Tripliciter peccatur cogitatione, verbo & opere, opere utique gravius, quàm verbo & cogitatione? ex Psalmo citato tamen gravius peccat, qui loquitur mendacium, cum gravius punitur, propterea penitus abjiciatur, perdatur, econtra qui operatur iniquitatem, odio solum habeatur, penitus tamen non abjiciatur: *Infelix quidem est, qui odio habetur à Domino, sed adhuc vivit,*

Pars II,

(P)

vit,

vit, qui autem loquitur mendacium, & perit, jam esse definit.
 Verba sunt S. Hieronymi. Et quomodo hoc, quòd Deus gravius
 puniat, qui loquitur mendacium, quàm qui operatur iniquita-
 tem? Advertit Niffenus Fer. 2. post Dominic. 1. Quadrag. §. 2. Lo-
 qui mendacium idem esse, ac docere mendacium; abominatur
 Dominus omnes, qui malè agunt, eos verò, qui loquuntur, do-
 cent alios malum, ut mendacium, & iniquitatem, perdit. Cer-
 to indicio; non esse genus aliud hominum, quod magis Deus ex-
 ècretur, acriore eum indignatione conficiat, ac destruat, quàm
 eorum, qui non contenti, quia ipsi sunt mali, alios quoque falli
 docent, & ad iniquitatem inducunt.

Epilogus.

Hortor ergò cum S. Paulo ad Romanos cap. 14. *Hoc cogi-
 tate magis, ne ponatis offendiculum fratri.* Et iterum 1. ad
 Corinth. cap. 10. *Sine offensione estote.*
 Amen.

IN FESTO S. MARIE
MAGDALENÆ.

CONCIO TERTIA.

Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum. Textus.

Luca 7.

Contritio, & dolor de peccatis, invenit Thema.
gratiam.

Or humanum molari lapide pressum depinxit Aca- Exordium.
demicus, symboli loco epigraphen subscribens: *Con-*
tritum placet. Contritum, inquam, cor super pec-
cata, de Deo summo bono offenso, placet Altissimo:
Psalmistæ confirmante: *Sacrificium Deo Spiritus con-* Textus Sacre
tribulatus, cor contritum, & humiliatum DEUS non despiciet. Scriptura.
Psal. 50. Et iterum Psal. 140. *Sanat contritos corde, & alligat*
contritiones eorum. In fletu veniet, & in misericordia reducam
eos, promittit aterna Veritas. Jeremiæ cap. 3. In animo con-
trito, suscipiamur à te Domine, scriptum est Danielis cap. 3.
Audiamus Patres: *Pœnitentia vera, non annorum numero cen-* Patres.
setur, sed amaritudine anime, quamvis sit exigui temporis, si
intima cordis amaritudine agitur, non despicitur apud judicem, S. Augustin.
justum Deum, qui cordis secreta considerat, scribit S. Augusti-
nus Serm. 66. de temp. Et in Ps. 70. Propè est Dominus his,
qui obriverunt cor, cordis tritura pietas est, qui se conterit,
sibi irascitur, se habet iratum, ut habeat propitium Deum. Con-
solatè de contritione scribit S. Bernardinus tom. 1. Serm. 2. S. Bernardin
ar. 3. Dominus adveniente contritione sanat in anima pecca-

(P) 2

1014770

- torum vulnera. Conformiter S. Augustinus in Canticorum cap. 5. *Charitas est mors criminum.* Et in Psalmum 94. habet: *Omnes aqua non extinguunt unam scintillam in inferno, sed si una lachryma, de puro & contrito corde processerit, totum ignem inferni extinguit.* In eandem formam loquitur S. Bonaventura in Dom. infra octav. Epiph. *Contritio expellit peccatum de anima, contritio contra maculam, est expiatio, contra offensam est propitiatio. Contritio dicitur Spiritus vehemens, quia velut*
- S. Antonius. *sursum mentem, & vae aeternum adimit, docet S. Antonius Paduanus Serm. 2. in Dom. 1. Quadrag. Eleganter S. Gregorius hom. 33. Tantò amplius peccati rubigo consumitur, quanto peccatoris cor magno charitatis igne concrematur. Unde hortatur S. Chrysologus Serm. 94. Absolvi vis, ama; charitas, quae*
- S. Chrysolog. *est virtualiter contritio, cooperit multitudinem peccatorum, negationis crimine quid pejus, & tamen Petrus amore solo vult hoc delere, probante Domino, cum dicit: Petre, amas me! De contritione asserit S. Cyprianus lib. de laud. poenit. Omnia ligata tu solvis, omnia clausa tu reseras, omnia adversa tu mitigas, omnia contrita tu sanas, omnia confusa tu lucidas, omnia desperata tu animas. Et S. Chrysostomus eodem titulo habet:*
- S. Chrysostomus. *O poenitentia, misericordia mater, magistra virtutum, magna opera tua, quibus reos solvis, ac reficis delinquentes, lapsos relevas, recreas desperatos. Gutta lachrymarum contritarum cadit in terram, & venia delictorum descendit de caelo, habet Eucherius in lib. 2. Regum. Compunctio lachrymarum, remissio est peccatorum, quia tunc peccata dimittuntur, quando cum lachrymis ad memoriam reducuntur. S. Bernardus de modo bene vivendi. Nullus à Deo peccatorum veniam dolenter optavit, qui non impetravit vocali lachrymarum silentio, ipse enim est, qui consolatur flentes, dolentes curat, poenitentes informat, Jane, sletus est contritio cordis, est animarum cibus electissimus, vitiorum macies, corroboratio sensuum, sanctitatis substantia,*
- Didacus ab
Celadon. *absol-*

absolutio peccatorum, Diaboli naufragium, refectio mentium, lacrum culparum, & delicosum Dei epulum, perorat Didacus de Celada Comment. in Ruth. cap. 1. §. 57. Dei gratiã imploratã Conceptus sequentur.

CONCEPTUS I.

David enormis peccator fatetur Psalmo 118. *Funes peccatorum circumplexi sunt me*: certò funes complexi sunt, dum commisit nefandum adulterium, crudele adimplevit innocentis homicidium, 2. Regum c. 12. enormiter peccavit David, superbè numerando populum suum. 2. Regum c. 24. *Dixitque David ad Joab, Principem exercitus sui, perambula omnes Tribus Israel à Dan usque ad Bersabee, & numera populum, ut sciam numerum ejus: & inventa sunt de Israel 80. millia virorum fortium, qui educerent gladium, & de Juda quinquaginta millia pugnatorum.* Percussit autem cor David eum, postquam numeratus est populus, immisitque Dominus pestilentiam in Israel, de mane usque ad tempus constitutum, & mortui sunt ex populo à Dan usque Bersabee 70. millia virorum. Hunc numero David, Deus suscepit in gratiam, imò elegit in Sacerdotem: *Et dixi ei, ascende, & constitue Altare Domino in area Areuna Jebusei, & ascendit David juxta sermonem Gad, quem praeceperat ei Dominus.* Ambrosius quærit in Apolog. 1. c. 7. Quomodo qui nuper dignus erat supplicio, nunc sacrificium offerre sit jussus, & ascenderit sacerdotali quodammodo dignitate nobilitatus? *Dignus sacrificio judicatus est, qui absolutione estimabatur dignus.* Verba sunt S. Ambrosii. Quid David post tot grandia peccata, adeò acceptum Deo fecit? Advertite Rabbanum apud glossam: pro Area Areuna, quam David Deo construxerat, legere, *Aream Haram: &c.* Haram autem lux interpretatur, lux verò, & flamma, amorem erga Deum, qui amor virtualiter contritio est, significat: flamma amoris, ac contriti cordis super commissa peccata, fuit Altare, ac Sacrificium illud Deo acceptissimum, quod

(P) 3

David

David in gratiam integram restituit, in honorabile elevavit Sacerdotium. Fatetur hoc Serenissimus Rex Pf. 50. *Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum DEUS non despicias.* Et Psalmo 55. *Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.* Audiatur Rabbanus: *Hornam lumen nobis, bene ergo David volens placare Dominum, altare jubetur in area Areuna, vel Horna, construere, quia aliter non placatur Deus homine, nisi in area cordis per lumen recta fidei, & vera dilectionis, constituat altare humilitatis.* Patet ulterius cordis contriti valor ex lib. 2. Regum cap. 19.

CONCEPTUS II.

Expulsus è Regno ac Throno David, in Regnum iterum introducitur per Tribum Judam: *Omnia Juda venit usque in Galgalam, ut occurreret Regi, & traduceret eum Jordanem.* Querunt Patres, cur præ aliis hæc Tribus Juda, Davidem Throno restituit? & trajectis Jordanis fluctibus, gaudia cumulavit? Nota glossa moralis, Judam significare confessionem, cor, inquam, super peccata contritum, per Judam significatur peccatum verè penitens, & ad bonum regimen vite sue rediens, inquit Glossa Tribus Juda, contritio, cordis concussio super peccata commissa David, Dei gratia, & Regno, ac sceptro restituit. Quos à paradiseis deliciis criminis exclusit reatus, revocavit, restituit iterum doloris gemitus. Testis sit filius prodigus, Lucae cap. 15.

CONCEPTUS III.

Verè contritus revertitur filius prodigus, designant hæc submississima verba: *Pater peccavi in cælum, & coram te, & non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Hunc prodigum, insignem peccatoris figuram, benignus Pater, non quavis obvia veste, sed stola prima, vestiri imperat, ac annulo insigniri. *Cito proferte stolam primam, & induite illum.*

illum, & date annulum in manu ejus. Pro stola prima, legitur in Græco: *Stola primaria*. Quid hoc significat: quod rectè stola prima, primaria, veste pretiosissima, induatur, desuper annulus, qui superfluus videtur, in manu ejus imponatur? per stolam primam, primam gratiam, primam innocentiam significari, inquit Enodius: verè contritus, amans, & dolens, de offenso optimo patre revertitur hic filius, & stola prima, primaria, contritum vestiri imperat, ad significandum: per veram contritionem, & cordis dolorem super peccata, pœnitentem primam gratiam; primævam baptismi innocentiam recipere: & ut vult S. Hieronymus apud Tirinum hic, *gratiam habituales, cum omnibus habitibus supernaturalibus, contrito peccatori integram, imò novis incrementis auctam, restitui*. Concludit Enodius: *Ad stolam candidam, quasi semper servasset jussa, revocavit*. Annulus libertatis symbolum est, quæ est Spiritûs Sancti participatio, ac perfecta imago Dei: contritum ornat annulo, & designat; per contritionem ad libertatem filiorum Dei peccatorem devenire, gratias actuales, prævenientes, & cooperantes acquirere. Ita fufius citati Patres.

CONCEPTUS IV.

Placuit ter optimo Deo, populum Judæorum ex dura Ægypti regione, ac servitute in terram electam introducere, ad hoc intentum in Ducem elegit Moysen. Exodi 13. *Veni, & mitiam te ad Pharaonem, ut educas populum meum filios Israel de Ægypto*. Cur Deus non potius Angelum in Ducem populi designat: cur rectè Moysen? causam allegat Abbas Cellensis: lib. de panibus cap. 12. docens: Moysen, *aquam* interpretari: aqua verò contritionis est symbolum: *Velut mare, contritio tua*: Thren. cap. 2. Berchorium audire libeat lib. 8. Reduct. cap. 11. num. 9. *Mare pœnitentiæ, est sui ipsius purgativum per contritionem, mortuorum scilicet peccatorum ejectivum per confessionem, & est fluxus fontium causativum, per lachrymarum redundantiam*. Moysen ergo, qui aquam significat, qui contritionem, cordis compun-
ctionem

tionem, & pœnitundinem figurat, Deus Ducem populi è servitute in libertatem, & electam patriam ordinat, in doctrinam: peccatores, qui in servitute peccati tegunt, sub jugo tyrannico Dæboli, Duce contritione, cordis compunctione, quam aptissime è servitute Dæmonis liberari, in gratiam Dei restitui; & sic in Patriam electam cœli pervenire. Concludit Conceptum hunc Petrus Cellensis: *Sathan tolerabilius sustinet flammam suam, quam lachrymam nostram, acriusque contriti cordis lachryma, quam flamma infernalis incendiis, torquetur.* Optimè S. Augustinus in Ps. 101. *Audis hominem pœnitere peccatorum suorum, iam revixit, cum audis hominem confitendo proferre conscientiam, jam de sepulchro educus est. In mari pœnitentiæ & lachrymarum, posuit Deus viam cœli.* Hugo Cardin. in cap. 41. Isaia: *Con lachryma effunditur, misericordia Dei superinfunditur,* inquit S. Paschasius lib. 11. in Matth.

CONCEPTUS V.

Judith illa Heroa contrivit Holofernem, tribulatæ Bethulie libertatem, & gratiam obtinuit: quæritis quo medio? dicit sacer textus Judith cap. 9. *Tenuit pedes eorum abyssus, & aqua operuerunt eos, sic fiant & isti.* Alludit Judith ad exterminium Pharaonis, qui cum omni exercitu suo in aquis periit. Per aquas filiis Israel, libertas, gratia, & chara patria obtigit; sic, inquam, in aquis prædicit Judith interitum Assyriis, gratiam, & libertatem Bethulie. Sed quomodo in aquis? cum ad guttam omnes aquas circa Bethuliam exsiccaverint Assyrii: *Incidi præcepit aqua cœtum illorum, & defecerunt cisternæ, & collectiones aquarum omnibus habitantibus Bethuliam, ita ut non esset intra Circuitum unde satiarentur vel una die, quoniam ad mensuram datur populis aqua quotidie.* Si tanta penuria aquæ fuit in Bethulia, quomodo ergo Judith audet prædicere, aquis hostem submersurum fore, aquis gratiam, & libertatem civibus obfcllis, eventuram? quæ hæ sunt aquæ & undæ? Hæ aquæ sunt contritorum

torum, ac poenitentium fletus & suspiria; audiatur Scriptura: *Factus est fletus & ululatus magnus in Ecclesia omnibus, & per multas horas unâ voce clamaverunt ad Deum dicentes: Peccavimus cum Patribus nostris, injustè egimus, iniquitatem fecimus; tu, qui pius es, miserere nostri.* Judith cap. 7. Adest S. Ambrosius lib. de viduis: *In promptu sunt lachrymæ redemptrices, paratus est mæstiudini animi fletus oculorum, misericordiam conciliat, laborem minuit, dolorem allevat. Contritio super peccata, scelerum seriem submergit, anima pacem, & libertatem tribuit, dum quidquid in corde hominis malitia contaminavit, contritio verrit & radit, ac foras projicit, gratum pectoris domicilium superventuro Spiritui Sancto parat, quo se cælestibus bonis praevidit lubens inferat: perorat doctissimus Naxera Comment. in Judic. cap. 14. §. 24.*

CONCEPTUS VI.

Christus è benedicto suo latere duos fontes produxit, unum sanguinis, alterum aquæ: ita Joannes c. 19. *Unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuè exiit sanguis, & aqua:* Prius sanguinem fudit, dein aquam: cur aquam post sanguinem? & quid hi duo fontes significant? respondet Laurentius Novarinus hom. de poenit. Per sanguinem ad rivum representatum fuisse mysterium nostræ redemptionis, per sanguinem in cruce profusum peccata anteriora Adæ, & sequentium deleta signantur. Per aquam à latere Christi profluentem indicatur, inquit Novarinus, inexpugnabile scutum lachrymarum: aquæ contritarum lachrymarum, meritis, effusi pretiosi sanguinis Christi, conjunctæ, omnia peccata actualia, & nunc commissa delent, gratiam Dei ex toto impetrant. *Contritio*, quam aquæ de latere Christi fluentes signant, pergit Novarinus, *est fons jugis & diuturna remissio:* peccator, qui hunc fontem, aquas contritionis adhibet, cumque fonte pretiosi sanguinis jungit, ac unuit, de remissione, gratia, & salute certus est. Eleganter hunc discursum conclu-

Pars II.

(Q)

dit

dit de contritione scribens S. Thomas à Villan. Conc. 4. in Dom.
 Quadrag. *Hec est illa aqua viva piscina, quam movet Angelus
 in corde per dolorem, in quam qui intrat per hujusmodi ma-
 tum sanatur, & mundatur ab omnibus infirmitatibus suis. Haec
 est illa virga Moysis, qua percussum mare concupiscentiarum ex-
 estuans, dividitur in divisiones, ut electi Dei sicco pede in ter-
 ram promissionis pertranseant.*

Epilogus.

Cum Psalmista hortor Psalmo 4. *Qua dicitis in cordibus
 vestris, in cubilibus vestris compungimini.* Opto mihi & omni-
 bus votum S. Augustini lib. medit. cap. 35. *Fac me in conspectu
 tuo cor contritum, & humiliatum semper habere,
 cum lachrymarum abundantia.*

Amen.

